

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2726

Vragen van het lid **Bromet** (GroenLinks) aan de Ministers voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en voor Natuur en Stikstof over *het bericht «Microsoft bouwt al een jaar aan een datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunning»* (ingezonden 1 maart 2023).

Antwoord van Minister **De Jonge** (Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) mede namens de Minister van Natuur en Stikstof (ontvangen 30 mei 2023).

Vraag 1

Kent u het bericht «Microsoft bouwt al een jaar aan een datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunning»?¹

Antwoord 1

Ja, daar ben ik mee bekend.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het niet de bedoeling is dat een bedrijf zonder de benodigde vergunningen een datacentrum en een hoogspanningsstation aan het bouwen is? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Deze mening deel ik.

Vraag 3

Kunt u toelichten hoe het kan dat er, ondanks dat de benodigde vergunningen ontbreken, toch verder wordt gegaan met de bouw? Kunt u hierbij ook ingaan op de vraag waarom de bouw – sinds de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State in november 2022 – niet door het bevoegde gezag stilgelegd is, zolang de benodigde vergunningen niet verstrekt zijn?

Antwoord 3

De provincie geeft aan dat de start van de bouwwerkzaamheden door Microsoft is toegestaan op basis van twee gedoogbeslissingen² die de omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied heeft genomen. Het gaat om een

¹ Microsoft bouwt al een jaar aan een datacentrum zonder bouw- en stikstofvergunningen – NRC

² Provinciaal blad Noord-Holland (2021 en 2022), zaaknummers 10408307 en 10504046

gedoogbeslissing om te mogen starten met bouwen en een gedoogbeslissing om te mogen starten met bouwen van een onderstation ten behoeve van het datacentrum. De provincie geeft aan dat een beslissing tot gedogen alleen wordt genomen als er concreet zicht is op legalisatie (in dit geval het verlenen van de omgevingsvergunning). Dit is in lijn met de landelijke handhavingsstrategie³.

De gedoogbeslissingen zijn verleend vóór de uitspraak van afgelopen november door de Raad van State over het project «Porthos». Uit die uitspraak bleek dat de stikstofdepositie over de gehele bouwfase moet worden beoordeeld. Daarop is Microsoft verzocht deze informatie alsnog aan te leveren. Dit heeft Microsoft gedaan en deze informatie is door omgevingsdiensten Noordzeekanaalgebied en Noord-Holland Noord beoordeeld. De omgevingsdienst Noord-Holland Noord voert namelijk de VTH-taken namens de provincie, het bevoegd gezag, uit op het gebied van de Wnb (Wet natuurbescherming), waaronder de depositie van stikstof. De omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voert deze taken uit op het gebied van de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) op gebied van «oprichten en in werking hebben van een inrichting» («milieu»), «bouwen van een bouwwerk» («bouw») en «het gebruik in strijd met het bestemmingsplan» («ruimtelijke ordening»). Een oordeel over de definitieve vergunning of het stilleggen van de bouw is pas gegeven nadat de aanvullende informatie is beoordeeld. De gedoogbeslissingen golden tot die tijd daarom nog steeds.

De omgevingsvergunning is inmiddels op 19 april jl. verleend. De vergunning is nog niet onherroepelijk. De provincie geeft aan dat het risico van het bouwen, vooruitlopend op de onherroepelijke omgevingsvergunning, bij Microsoft ligt. Dat risico is dat bijvoorbeeld de bouw wordt stilgelegd, indien de vergunning door de rechter wordt vernietigd. De keuze om in die situatie te gaan handhaven en op welke manier ligt bij het bevoegd gezag (provincie Noord-Holland).

Vraag 4

Welke natuurgebieden in de omgeving van het datacentrum en het hoogspanningsstation in aanbouw lijden onder een stikstofoverschot?

Antwoord 4

Wanneer het niet is uit te sluiten dat een project leidt tot significant negatieve effecten voor een Natura 2000-gebied moet een worden aangevraagd. Het bevoegd gezag provincie Noord-Holland heeft op 19 april jl. de omgevingsvergunning verleend en daarin geconcludeerd dat er geen sprake is van een vergunningplicht op grond van artikel 2.7, tweede lid, van de Wnb voor het oprichten en exploiteren van het datacentrum. Er is namelijk sprake dat er geen toename plaatsvindt van de stikstofdepositie die op grond van een eerdere milieutoestemming voor die locatie was toegestaan en als referentiesituatie geldt (intern salderen).

Vraag 5

Heeft het Rijk, in het geval dat het decentrale bevoegde gezag de voortgang van de bouw zonder benodigde vergunningen gedooft, in het uiterste geval de mogelijkheid om de bouw stil te leggen zolang de benodigde vergunningen niet zijn verstrekt? Kunt u dit antwoord toelichten met verwijzing naar de relevante juridische bronnen?

Antwoord 5

Het Rijk heeft als kadersteller (nationale wetgever) geen rol bij de uitvoering van vergunningverlening en het toezichthouden op de bouw- en natuurvergunningen. Wel stuurt het Rijk actief op een aantal grote impactvolle ontwikkelingen, bijvoorbeeld hyperscale datacentra. Via een AMvB leggen we in nationale regels vast dat er, buiten twee uitzonderingslocaties, nergens meer nieuwe hyperscale datacentra gerealiseerd mogen worden. Provincies en gemeenten voeren hun taken uit binnen de kaders van vastgestelde wetgeving op nationaal niveau.

Het Rijk is vanuit het interbestuurlijk toezicht toezichthouder op de bestuursorganen van de provincies (waaronder gedeputeerde staten) als het gaat om

³ Landelijke handhavingsstrategie omgevingsrecht (2022)

de uitvoering van provinciale medebewindstaken. Als een provincie een medebewindtaak verwaarloost kan het Rijk die taak in het uiterste geval overnemen. In dat kader bepaalt artikel 121 van de Provinciewet dat wanneer provinciale staten, gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde beslissing niet of niet naar behoren nemen dan wel een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderde handeling niet of niet naar behoren verrichten, of anderszins een bij of krachtens een andere dan deze wet gevorderd resultaat niet, niet tijdig of niet naar behoren tot stand brengen, de Minister wie het aangaat besluit daarin namens provinciale staten, gedeputeerde staten of de commissaris van de Koning te voorzien ten laste van de provincie. Daarnaast heeft de Kroon op grond van de Provinciewet en Gemeentewet de mogelijkheid om decentrale besluiten te vernietigen wegens strijd met het recht of algemeen belang (artikel 261 Provinciewet, artikel 268 Gemeentewet). In het kader van het interbestuurlijk toezicht wordt echter uitgegaan van het vertrouwen dat een bestuurslaag zijn taken goed uitoefent en dat de horizontale verantwoording – van gedeputeerde staten aan provinciale staten – op orde is. Het toezicht wordt terughoudend uitgevoerd.

Vraag 6

Deelt u de mening dat het niet goed uit te leggen is dat bijvoorbeeld de bouw van woningen vertraging oploopt vanwege de stikstofcrisis, maar dat een groot bedrijf kennelijk gewoon door kan gaan met de bouw van een datacentrum en een hoogspanningsstation, terwijl ook dat bedrijf de stikstof uitstoot onvoldoende heeft weten terug te dringen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 6

Deze mening deel ik niet, omdat ook Microsoft, net als ieder andere partij, dient te voldoen aan de wettelijke vereisten en een omgevingsvergunning aan te vragen. Zodoende heeft Microsoft inmiddels gegevens over stikstofuitstoot ingediend. De omgevingsdiensten, gemandateerd door provincie Noord-Holland, heeft aan de hand van de aangeleverde gegevens beoordeeld of er een bouw- en nodig is en zo ja of die vergunning kan worden verleend en onder welke condities. Inmiddels is de omgevingsvergunning verleend op 19 april jl.

Vraag 7

Hoe is de verwarring tussen de gemeente Hollands Kroon en de provincie (omgevingsdienst) ontstaan over de vergunningverlening? Kunt u het juridisch kader schetsen van de betreffende vergunningverlening? Is deze verwarring inmiddels geheel opgelost?

Antwoord 7

Provincie Noord-Holland heeft het volgende aangegeven: De gemeente Hollands Kroon heeft in 2020 de eerste aanvraag van Microsoft in behandeling genomen volgens toen geldende inzichten over de bevoegdheid om te beslissen over een aanvraag om een omgevingsvergunning voor het «oprichten en in werking hebben van een inrichting» («milieu»). De belangrijkste afweging daarbij was dat de aanwezige aggregaten alleen bij stroomstoringen zouden worden gebruikt. Tijdens het vergunningverleningsproces heeft het Kenniscentrum InfoMil⁴, op zijn website een handreiking gepubliceerd in welke gevallen voor een datacenter een omgevingsvergunning nodig is. Volgens deze nieuwe inzichten moeten noodstroomvoorzieningen wel worden meegeteld bij het totaal nominaal thermisch ingangsvermogen van stookinstallaties. In het geval van Microsoft komt het totaal opgesteld vermogen daarmee boven 50 MW, waardoor de noodstroomvoorzieningen een zogenaamde IPPC-installatie worden en het college van gedeputeerde staten van Noord-Holland het bevoegd gezag werd. In constructief overleg tussen de provincie, de gemeente Hollands Kroon en Microsoft is vervolgens gewerkt aan een compleet nieuw vergunningsproces.

⁴ InfoMil is onderdeel van Rijkswaterstaat als uitvoeringsorganisatie van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Vraag 8

Klopt het dat doordat Microsoft zelf een tussenstation bouwt andere bedrijven minder snel toegang krijgen tot het stroomnet? Zo ja, wat zijn de praktische gevolgen hiervan?

Antwoord 8

Nee dat klopt niet. Microsoft sluit direct aan op het hoogspanningsnet van TenneT die volgens huidige wet- en regelgeving handelt op basis van het «first come, first served»-principe (non-discriminatiebeginsel).

Vraag 9

Kunt u voorgaande vragen afzonderlijk van elkaar beantwoorden?

Antwoord 9

De voorgaande vragen zijn door mij op uw verzoek zo veel als mogelijk afzonderlijk beantwoord.